

ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНІЦІАТИВНОЇ ГРУПИ РАДИ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ «НАДІЯ» ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ РИБНИХ РЕСУРСІВ

Дмитришин Р. А., Кот Т. Ю.

КПНЗ «Київська Мала академія наук учнівської молоді», м. Київ

Збалансоване природокористування спонукає до пошуку нових екологічних підходів з метою збереження рибних ресурсів для майбутніх поколінь. Відтворення та поповнення запасів риби у природних водоймах суттєво впливає на формування екологічної свідомості в молоді щодо збереження рибних ресурсів. Саме в школі майбутні рибоводи, іхтіологи, іхтіопатологи, гідробіологи, науковці отримують базові знання з біології, хімії та інших наук. У навчальних закладах закладається розуміння та відношення до довкілля, формуються основи екологічного виховання, культури та характеру. Саме за шкільною партою проявляються якості, які в майбутньому визначають професію. Проте, не залежно від роду занять, людина має пройти курс екологічного виховання, розуміння природничих процесів та бережливого ставлення до природи.

Наша дослідницька діяльність спрямована на виховання екологічної та правової культури у школярів задля формування екологічної свідомості в учнівській молоді та правової відповідальності за наслідки впливу на довкілля. Нам вдалося згрупувати навколо себе колектив однодумців, а результатом проведених заходів стало обговорення можливостей створення еколого-правових умов для здійснення ефективної діяльності господарств при вирощуванні риби на засіданнях ініціативної групи Ради учнівського самоврядування «Надія», педагогічній раді середньої загальноосвітньої школи № 297, Святошинського району, міста Києва, інших шкіл, гімназій, ліцеїв та підвищення обізнаності учнів про цінність риби. При цьому комплекс досліджень проводиться при безпосередній координації заходів директором середньої загальноосвітньої школи № 297 Голотою Надією Степанівною та керівниками наукових проектів учителями біології Конош Ларисою Мар'янівною, Овдієнко

Вірою Петрівною, учителем історії та правознавства Шлапак Аліною Сергіївною та іншими вчителями школи.

У результаті проведених нами досліджень ми прийшли до висновків, що слід взяти до уваги практичне застосування специфічної екосистеми у ТОВ «Аква Систем Органік» Васильківського району Київської області, де створено ідеальні умови для вирощування екологічно чистої риби: кларієвого сома та тилапії в рециркуляційних аквакультурних системах із застосуванням способу аквапоніки. Аквапоніка поєднує вирощування риби та вирощування рослин без ґрунту. Суть способу застосування аквапоніки полягає у використанні відходів життєдіяльності риби в якості поживного середовища для рослин. Цей спосіб дає можливість не виливати використану воду від риби в каналізацію чи в природне середовище, а поливати і вирощувати помідори. Під час спостережень, відмічено, що антибіотики, стимулятори росту й гормони тут не використовуються. Система, де вирощується риба – замкнена, тому м'ясо риби не містить патогенних бактерій та паразитів, які могли б становити небезпеку для людини [1]. *Риба росте здоровою та корисною.* Виникає певний симбіоз – рослини харчуються аміаком і азотом з води, а риби живуть у чистому, насиченому киснем середовищі – завдяки рослинам.

З результатами експериментальної діяльності ми ознайомили учнівську молодь через проведення он-лайн вебінару на тему: «Проблематика еколого-правового регулювання розвитку сучасної аквакультури» та проведення спеціальних тематичних занять, що сприяло формуванню знань в учнів про способи *поєднання вирощування риби та рослин в рециркуляційних аквакультурних системах на аквапоніці*, де риба збагачує воду продуктами життєдіяльності і потім ця вода з розчиненими органічними мікроелементами використовується для вирощування овочів.

У результаті дослідження та проведених занять «Правові засади оцінки впливу на довкілля», «Наступність поколінь» ми дійшли висновків, що бажано звернути увагу на організацію активного залучення до позаурочної роботи учнів різних класів, активізацію ініціативи, творчості, самостійності, урізноманітнення інтересів, розвиток інтелектуальних здібностей, підвищення рівня правового світогляду, дбайливого і

бережливого ставлення до риби. Виходячи з проведених досліджень, ми можемо говорити про слабку обізнаність учнів в цій галузі. Після проведених тематичних занять, ми здійснили анкетування учнів, вчителів, провели підготовку і аналіз анкет з метою моніторингу обізнаності за даною проблематикою. В анкеті були такі запитання: Які види риби у природі Вам відомі? Чи може бути риба небезпечною для людей? Які екологічні умови необхідні для існування риби? Вчителям було запропоновано ще додаткове запитання: Які види риби Ви купуєте? і Чи потрібно виробникам дотримуватися екологічного законодавства при вирощуванні риби? Серед найбільш відомих учням риби є короп (62 %), білий амур, товстолобик (31 %), а потому інші види (7 %) – карась, окунь, скумбрія, форель, сьомга, хек, лящ, щука та інші види риби. На питання «Чи може бути риба небезпечною для людей?» опитані відповіли «так» 93 % [2].

Таким чином, важливою складовою частиною проведеної роботи є інформування про цінність риби саме дітей, починаючи зі школи. Іншим блоком є підвищення обізнаності учнів у сфері аквакультури, пошук можливих напрямів удосконалення освітніх програм, програмних тем з історії, з факультативних чи додаткових занять. Нами було об'єднано зусилля, щоб сформувати готовність учнівської молоді до розуміння необхідності відродження рибного потенціалу нашої країни не тільки в соціальному, але й у екологічному просторі та підвищення рівня правового світогляду.

Список використаних джерел

1. Кваша С. М., Вдовенко Н. М. Наукові засади державного регулювання розвитку аквакультури штучних водойм. *Економіка та держава*. 2011. № 11. С. 12–16.
2. Дмитришин Р. А. Маршрут проектної діяльності з формування еколого-правової свідомості в учнівської молоді щодо збереження рибних ресурсів 2018–2020 рр. К.: Видав. дім «Кондор», 2020. 36 с.